

ΤΟ ΑΘΗΝΗΣΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. ΖΕΓΓΕΛΗ

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΑΝΟΡΓΑΝΟΥ ΧΗΜΕΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΣ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗ-
ΜΙΑΚΟΝ ΕΤΟΣ 1924 - 1925 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ
ΤΗ, 28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1926 ΕΝ ΤΗ, ΜΕΓΑΛΗ, ΑΙΘΟΥΣΗ,
===== ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ =====

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1926

Κυρίαί καί Κύριοι,

Παρέρχομαι καί πάλιν ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦτο ἵνα ἐκπληρώσω καί τὸ ὕστατον τῶν πρυτανικῶν καθηκόντων, νὰ λογοδοτήσω τούτέστιν ἐπὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ διάστημα τῆς Πρυτανείας μου, εἶπω ὑμῖν ἐάν τι καλὸν καὶ ὠφέλιμον ἠδυνήθην κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, τῇ προθύμῳ καὶ φωτισμένῃ συναρωγῇ τῆς Συγκλήτου νὰ ἐπιτελέσω, ὑποβάλω δὲ ὅσα ἢ βραχεῖα πρυτανικῆ μου πείρα ὑπέδειξε δυνάμενα νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἀνωτάτου τῆς Παιδείας ἐθνικοῦ ἡμῶν ιδρύματος.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Ἄρχομαι ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τῶν καθηγητῶν.

Ἡ ἐπὶ τῶν οικονομῶν τὸ παρελθὸν ἔτος λειτουργήσασα ἐπιτροπή, ἀκούσασα ἴσως εἰς φήμας, ὅσας ἤχῳ παλαιότητας μομφῆς, μὴ ἀποσβεσθεῖσα τελείως, μετεωρίζει ἐνίοτε ἀκόμη, μὲ ἠρώτα πρὸ ἔτους περὶ τῆς τακτικῆς ἢ μὴ ἐκπληρώσεως ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῶν διδακτικῶν αὐτῶν καθηκόντων.

Μὲ εὐχαρίστησιν ἐδέχθην τὴν ἔρευναν. Οὐ μόνον δὲ

παρὰ τῶν κοσμητόρων ἀνελλιπῆς μοι ἐδόθη περὶ τῆς διδασκαλίας ἑνὸς ἐκάστου τῶν καθηγητῶν ἔκθεσις, ἀλλὰ, ἵνα καὶ οὐσιαστικῶς δώσω ὑπεύθυνον ἀπάντησιν, καὶ εἰς ἰδίαν προέβην ἔρευναν. Ὑπῆρξα εὐτυχῆς δυνηθεὶς ὑπευθύνως νὰ βεβαιώσω τὴν ἐπὶ τῶν οἰκονομιῶν ἐπιτροπὴν, ὅτι πάντες οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἐδίδαξαν ἀνελλιπῶς κατὰ τὰς ἀπαιτουμένας ὑπὸ τοῦ νόμου ὥρας, πολλοὶ μάλιστα τῶν καθηγητῶν ἐδίδαξαν διπλασίας ἢ τριπλασίας ὥρας τοῦ κανονισμένου πενταώρου καθ' ἑβδομάδα. Οἱ δὲ διευθύνοντες ἐργαστήρια, οἱ πλείστοι ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν κατηνάλωσαν διδάσκοντες, ἀσκοῦντες ἢ ἐργαζόμενοι ἐν αὐτοῖς. Ἡ ὑπὲρ προσδοκίαν αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν ἠνάγκασαν ἐπὶ πλεόν πλείστους καθηγητὰς καὶ μάλιστα τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τὴν ἄχαρι ἐπανάληψιν τῆς διδασκαλίας τοῦ αὐτοῦ μαθήματος δὶς, διὰ διαιρέσεως τοῦ πλήθους τῶν φοιτητῶν εἰς δύο σειράς.

Περὶ Ὑφηγητῶν ὀλίγα ἔχω νὰ εἶπω.

Ὁ ὄργανισμὸς τοῦ Πανεπιστημίου δυστυχῶς παρέχει εἰς αὐτοὺς σκιάδῃ μόνον πλεονεκτήματα, ὀλίγους προσελκύοντα ἐραστάς.

Ἡ Θεολογικὴ, Σχολὴ καὶ ἡ Νομικὴ ἀριθμοῦν ἀνὰ δύο ὑφηγητὰς ἐκάστη, ἡ Ἱατρικὴ τρεῖς, ἡ Φιλοσοφικὴ καὶ ἡ τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν Ἐπιστημῶν οὐδένα. Ἐκ τούτων τινὲς μόνον ἐδίδαξαν.

Τούναντίον ἐκ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν ἐργαστηρίων καὶ κλινικῶν, τῶν ὁποίων τὸν θεσμὸν ὀπωσδήποτε ὁ νέος ὄργανισμὸς ἀνύψωσε, οἱ πλείστοι καὶ ἄνευ ὑποχρεώσεως ῥητῆς ἐδίδαξαν τακτικῶς, συμπληρώσαντες πολλὰ κενὰ τῆς διδασκαλίας ὑπὸ πυκνοῦ ἀκροατηρίου ἀκούομενοι.

Εἶχον τὸ εὐτύχημα, ὡς καὶ ὁ προκατόχός μου, οὐδὲν τῶν ὀνομάτων τῶν καθηγητῶν ν' ἀποσβέσῃ ἢ μοῖρα ἐκ

τοῦ πανεπιστημιακοῦ προγράμματος κατὰ τὸ διάστημα τῆς
Πρωτανείας μου.

Δὲν ὑπῆρξεν ὅμως διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ὀδυνηρὸν τὸ
καθῆκον τῶν καθηγητῶν κληθέντων νὰ συνοδεύσωσιν εἰς
τὴν τελευταίαν αὐτῶν κατοικίαν δύο ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου
ἀποσυρθέντων διαπρεπεστάτων συναδέλφων, τῶν ὁμοτίμων
καθηγητῶν, Ἄντ. Μομφερράτου, τοῦ ἀκαταπονήτου ἐρμηνευ-
τοῦ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, καὶ τοῦ Γ. Δέρβου, τοῦ πολυ-
γράφου καὶ πολυμαθοῦς ἱστορικοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ Πανεπιστήμιον μετὰ συγκινήσεως ἀπέδωκεν αὐτοῖς
ὄλας τὰς τιμὰς, ὅχι μόνον ὅσας τὰ πανεπιστημιακὰ ἔθιμα
ἐπιτάσσουν, ἀλλὰ καὶ ὅσας ἡ συναδελφικὴ ἀγάπη καὶ ἡ
βαθεῖα πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν ἀξίαν ὑπόληψις αὐθορ-
μήτως ἐκδηλοῦσι.

Τὰ κενὰ τῆς διδασκαλίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ, τὰ ὅποια
ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος ἔτους ἤρξαντο οὐσιωδῶς πληρού-
μενα ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ἠλαττώθησαν καὶ κατὰ τὸ παρελ-
θὸν ἔτος σημαντικῶς.

1^ο Διὰ τῆς ἐκλογῆς καὶ τοῦ διορισμοῦ ἕξ νέων τακτι-
κῶν καθηγητῶν, ἥτοι τοῦ κ. Γεωργίου Μπαλῆ τοῦ ἀστικοῦ
Δικαίου ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ, τοῦ κ. Σπυρίδωνος Δοντᾶ
τῆς πειραματικῆς Φαρμακολογίας ἐν τῇ Ἱατρικῇ ἐν δὲ τῇ
Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τῶν κ. κ. Κ. Ἀμάντου τῆς Βυζαντινῆς
ἱστορίας, τοῦ κ. Κ. Λογοθέτου τῆς ἱστορίας τῆς Φιλοσο-
φίας, τοῦ κ. Ν. Βέη τῆς μέσης καὶ νεωτέρας ἑλληνικῆς Φιλο-
λογίας, καὶ τοῦ κ. Μ. Βολωνάκη τῆς ἱστορίας τῶν Μέσων
καὶ Νεωτέρων χρόνων.

2^ο Διὰ τῆς ἐκλογῆς καὶ τοῦ διορισμοῦ τεσσάρων ἐκτά-
κτων καθηγητῶν τοῦ κ. Σπ. Γαλανοῦ, τῆς Χημείας τῶν
ἐδωδίων ἐν τῇ Φυσικομαθηματικῇ Σχολῇ, τοῦ κ. Γεώργ.
Μαριδάκη τοῦ ἰδιωτικοῦ διεθνoῦς Δικαίου ἐν τῇ Νομικῇ

Σχολῆ, καὶ τῶν κ.κ. Ἰω. Κούμαρη τῆς Ἀνθρωπολογίας καὶ Ἰω. Χρυσοσπάσθη τῆς Ὀρθοπαιδικῆς ἐν τῇ Ἰατρικῇ Σχολῇ.

3^{ον} Διὰ τοῦ ἐπαναδιορισμοῦ τῶν κ.κ. Κ. Λούρου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Μαιευτικῆς κλινικῆς καὶ τοῦ κ. Ἐμ. Πεξοπούλου τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας.

Διὰ τοῦ διορισμοῦ τῶν δύο τούτων διακεκριμένων καθηγητῶν, τὸν ὁποῖον ἐπανειλημμένως εἶχε ζητήσει ἡ Σύγκλητος, ἐπανῆλθον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Πανεπιστημίου καὶ οἱ τελευταῖοι τῶν ἐν ᾧραις πολιτικῆς δίνης ἐκτὸς αὐτοῦ παρασυρθέντων καθηγητῶν.

Τὸ Πανεπιστήμιον ἐκφράζει εἰλικρινῆ χαρὰν διὰ τὸν ἐπαναδιορισμὸν αὐτῶν θέτοντα, ἅς ἐλπίσωμεν, τελείαν καὶ παῦλαν εἰς τὴν τιμωρίαν καθηγητῶν διὰ τὰ πολιτικά τυχὸν αὐτῶν φρονήματα.

4^{ον} Διὰ τοῦ διορισμοῦ ὡς εἰδικοῦ καθηγητοῦ τῆς ὀδοντοϊατρικῆς τοῦ κ. Ν. Παπαντωνοπούλου.

Δ Ω Ρ Ε Α Ι

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξαν γενναῖοι καὶ φιλοπάτριδες ἐργάται τῆς ἐπιστήμης εὐγνωμόνως ἀποτίσαντες εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν μητέρα τὰ τροφεῖα.

Ὁ ἐκ τῆς ἐμπρησθείσης βασιλίδος τῆς Ἰωνίας καταφυγὼν ἐνταῦθα διακεκριμένος ἰατρὸς Κοντολέων, τοῦ ὁμονύμου συναδέλφου συγγενῆς, τὸ μέγιστον τῆς διασωθείσης περιουσίας αὐτοῦ, ὑπὲρ τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια δρχ. κατέλιπεν εἰς τὴν Ἰατρικὴν ἡμῶν Σχολήν, ὅπως διὰ τῶν τόκων αὐτῶν τελειοποιῶνται τρεῖς ἀριστεῖς αὐτῆς ἐν Ἑσπερίᾳ.

Σημαντικώτατα ἐπλουτίσθη τὸ Πανεπιστήμιον ἡμῶν διὰ βιβλίων καὶ πολλῶν ὀργάνων τοῦ ποτὲ Πανεπιστημίου τῆς Σμύρνης.

Ἄφωσιωμένος τῆς ἐπιστήμης ὄσον καὶ σοφὸς θεράπων, ὁ Κ. Καραθεοδωρῆ πρόην διευθυντῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σμύρνης καὶ καθηγητῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, ἐγκατέλειπεν ἐκ τῶν τελευταίων τὴν ἀτυχῆ πόλιν ἀφοῦ μὲ ὑπέρτερον ἐπαίνου ζῆλον κατώρθωσε νὰ περισώσῃ καὶ μετακομίσῃ ἐν σπουδῇ πάσας τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ συλλογὰς καὶ τὸ τελευταῖον τῆς πλουσίας βιβλιοθήκης αὐτοῦ βιβλίον.

Ἐκ τῶν πρώτων παρεχωρήθησαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον πλουσία μικροβιολογικῶν ὀργάνων συλλογὴ μετὰ δέκα μικροσκοπίων, εἰς μέγας προβολεὺς διὰ τὴν αἰθουσαν τῆς Ἀνατομίας, συλλογὴ ἐκμαγείων διὰ τὰς παραδόσεις τῆς Ζωολογίας καὶ τῆς Βοτανικῆς καὶ ὄργανά τινα Φυσικῆς, ἐπὶ πλεόν δὲ ἡ Βιβλιοθήκη τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, ἧς ἡ ἀξία εἶνε σημαντικὴ.

Τὸ Πανεπιστήμιον ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας του διὰ τὰς ἐνεργείας του ὅπως παραχωρηθῶσι ταῦτα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἰδιαίτερος ὅμως διὰ τοὺς ἀγῶνας οὓς κατέβαλεν, ὡς ἀληθῆς στρατιώτης τῆς ἐπιστήμης, ἵνα τὰ περισώσῃ ἐκ τοῦ ὀλέθρου καὶ τῆς ἀρπαγῆς.

Εὐχαριστίας θερμὰς ἀπονέμομεν καὶ εἰς τοὺς φιλομούσους υἱοὺς τοῦ Νικ. Οἰκονομίδου δωρήσαντας τὴν ἀξιολογωτάτην νομικὴν καὶ οἰκονομολογικὴν βιβλιοθήκην τοῦ πατρὸς των εἰς τὴν Νομικὴν Σχολήν.

ΦΟΙΤΗΤΑΙ

Ἡ φοιτητικὴ κίνησις κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ὑπῆρξεν ἢ ἀκόλουθος.

Ἐνεγράφησαν φοιτηταὶ 3,773 καὶ φοιτήτριαι 203. Ἐκ τούτων ἀνενέωσαν τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον, μόνον 2,277 φοιτηταὶ καὶ 78 φοιτήτριαι.

Οὕτω ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἀνῆλθεν εἰς 13,165 φοιτητὰς καὶ 714 φοιτητριάς ἤτοι ἐν ὄλῳ 14,482. Ἐκ τούτων ὅμως πραγματικοὶ φοιτηταὶ πρέπει νὰ θεωρηθῶσι 9,479 καὶ φοιτήτριαι 479 ἤτοι ἐν ὄλῳ 9,958· οἱ λοιποὶ 3,707 ἀπεσύρθησαν τοῦ Πανεπιστημίου εἴτε διότι ἐνεγράφησαν ἀπλῶς διὰ νὰ τύχωσιν ἀναστολῆς, εἴτε διότι μετεγράφησαν εἰς ἄλλο Πανεπιστήμιον τῆς Δύσεως τὸ πλεῖστον, ἢ ἄλλας ἀνωτέρας σχολὰς εἴτε διότι δι' οἰονδήποτε λόγον ἐγκατέλειψαν τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς αὐτῶν.

Εἰς τὴν **Θεολογικὴν Σχολὴν** ἐνεγράφησαν 201 φοιτηταὶ καὶ μία φοιτήτρια ἀπέναντι 61 πέρυσι. Εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις προσῆλθον 38 φοιτηταὶ ἐξ ὧν ἐπέτυχον 37 ἐν οἷς τρεῖς ἀριστεύσαντες. Εἰς διδακτορικὴν δοκιμασίαν προσῆλθε καὶ ἠυδοκίμησεν εἰς μόνος, Σέρβος τὴν ἐθνικότητα.

Εἰς τὴν **Φιλοσοφικὴν Σχολὴν** ἐνεγράφησαν 545 φοιτηταὶ καὶ 86 φοιτήτριαι. Εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις προσῆλθον 98 φοιτηταὶ ἐξ ὧν 69 ἐπέτυχον καὶ 12 φοιτήτριαι ἐπιτυχοῦσαι πᾶσαι αἱ τρεῖς ἐκ τούτων ἠρίστευσαν. Εἰς τὴν διδακτορικὴν δοκιμασίαν προσῆλθον καὶ ὑπέστησαν αὐτὴν εὐδοκίμως 3 πτυχιοῦχοι καὶ μία πτυχιοῦχος.

Εἰς τὴν **Νομικὴν Σχολὴν** ἐνεγράφησαν 1702 φοιτη-

ται καὶ 28 φοιτήτριαι. Προσῆλθον εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις 1178 ἐξ ὧν ἐπέτυχον φοιτηταὶ μὲν 716, ὧν 15 ἔτυχον τοῦ βαθμοῦ ἄριστα καὶ φοιτήτριαι 9, ἐξ ὧν ἠρίστευσε μία. Εἰς διδακτορικὴν δοκιμασίαν προσῆλθον 3 ἐξ ὧν ἐπέτυχον οἱ 2.

Σχολὴ Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν Ἐπιστημῶν.

Εἰς τὸ *Μαθηματικὸν τμῆμα* ἐνεγράφησαν 265 φοιτηταὶ καὶ 2 φοιτήτριαι. Προσῆλθον εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις 34 φοιτηταὶ ἐξ ὧν ἐπέτυχον 21 μεταξύ τῶν ὁποίων εἰς ἄριστεὺς καὶ 2 φοιτήτριαι ἀμφότεροι ἐπιτυχούσαι. Διδάκτωρ ἀνηγορεύθη εἷς.

Εἰς τὸ *Χημικὸν τμῆμα* ἐνεγράφησαν κατόπιν εἰσιτηρίου δοκιμασίας 20 φοιτηταὶ καὶ μία φοιτήτρια. Πτυχιακὰς ἐξετάσεις ὑπέστησαν 94 φοιτηταὶ ἐξ ὧν ἐπέτυχον οἱ 83, μεταξύ τῶν ὁποῖαν 12 ἠρίστευσαν. Τὴν διδακτορικὴν δοκιμασίαν ὑπέστησαν ἐπιτυχάντες δύο πτυχιούχοι καὶ μία πτυχιούχος.

Εἰς τὸ *Φυσικὸν τμῆμα* ἐνεγράφησαν 151 φοιτηταὶ καὶ μία φοιτήτρια. Προσῆλθον εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις 46 φοιτηταὶ ἐξ ὧν ἐπέτυχον 32 καὶ τρεῖς φοιτήτριαι ἐπιτυχούσαι. Ἠρίστευσαν ἐκ τούτων τρεῖς φοιτηταὶ καὶ μία φοιτήτρια. Εἰς διδακτορικὴν δοκιμασίαν οὐδεὶς προσῆλθεν.

Εἰς τὸ *Φαρμακευτικὸν τμῆμα* ἐνεγράφησαν 196 φοιτηταὶ καὶ 30 φοιτήτριαι. Προσῆλθον εἰς ἐξετάσεις ἐπὶ πτυχίῳ 95 φοιτηταὶ ἐξ ὧν ἐπέτυχον 76 καὶ 13 φοιτήτριαι ἐξ ὧν ἐπέτυχον αἱ 9. Τοῦ βαθμοῦ ἄριστα ἔτυχον 2 φοιτηταὶ καὶ 3 φοιτήτριαι. Εἰς διδακτορικὴν δοκιμασίαν οὐδεὶς προσῆλθεν.

Εἰς τὴν *Ἱατρικὴν Σχολὴν* ἐνεγράφησαν 604 φοιτηταὶ καὶ 24 φοιτήτριαι. Προσῆλθον εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις 234 φοιτηταὶ καὶ ἐπέτυχον 219 ἐξ ὧν ἠρίστευσαν 53 καὶ 10 φοιτήτριαι, αἵτινες ἐπίσης ἠρίστευσαν. Διδακτορικὰς ἐξετάσεις ὑπέστησαν δύο ἐπιτυχῶς.

Εἰς τὸ Ὀδοντοϊατρικὸν Σχολεῖον ἐνεγράφησαν 197 φοιτηταὶ καὶ 28 φοιτήτριαι. Προσῆλθον εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις 48 φοιτηταὶ ἐξ ὧν ἐπέτυχον οἱ 47 καὶ 25 φοιτήτριαι ἐπιτυχοῦσαι πᾶσαι. Ἠρίστευσαν φοιτηταὶ 12 καὶ μία φοιτήτρια. Μεταξὺ τῶν προσελθόντων εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις πέντε προήρχοντο ἐκ ξένων Σχολῶν, εἰς ἐξ Ἀμερικῆς εἰς ἐκ Γερμανίας καὶ τρεῖς ἐκ Γαλλίας.

ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΕΝ ΤΩ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩ.

Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ἀπὸ διαιτίας μόλις ἰσχύοντος νέου Πανεπιστημιακοῦ ὀργανισμοῦ ἀπεδείχθησάν τινες, ὀλίγισται, τῶν διατάξεων αὐτοῦ χρῆζουσαι συμπληρώσεως ἢ τροποποιήσεως, ὡς καὶ κυρίως διατάξεις νέαι ἄνευ τῆς γνώμης τῆς Συγκλήτου μεταγενεστέρως ψηφισθεῖσαι, ἐξ ὧν τινες ἀναμφισβητήτως ὄχι χρήσιμοι. Ἡ Σύγκλητος μετ' ἐπισταμένην μελέτην ἐπρότεινε τὴν οἰκείαν νομοθετικὴν διόρθωσιν. Ταύτας μετὰ τὴν προσήκουσαν μελέτην ἀνεγνώρισαν ὡς ἐπειγούσας καὶ ἀπαραιτήτους καὶ οἱ ἐξ ἐπὶ τῆς Παιδείας κ. κ. Ὑπουργοί, οὓς εἶχον τὴν τιμὴν κατὰ τὸ διάστημα τῆς Πρυτανείας μου νὰ συγχαρῶ, καὶ ὑπεσχέθησαν τὴν ὑποβολὴν πρὸς ψήφισιν τοῦ οἰκείου νομοθετήματος. Ἀτυχῶς ἡ βραχεῖα αὐτῶν ὡς ὑπουργῶν ὑπηρεσία, δὲν ἐπέτρεψαν, πρὸς ζημίαν σοβαρὰν τῆς πανεπιστημιακῆς λειτουργίας, ὅπως αἱ ἀγαθαὶ αὐτῶν προθέσεις λάβωσι καὶ σάρκα νομοθετικὴν. Ὅφειλω μάλιστα νὰ σημειώσω ἰδιαίτερον τὴν ὑπὸ τινῶν τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν ἐπιδειχθεῖσαν μέριμναν, ὡς τοῦ πρόφην Ὑπουργοῦ κ. Ι. Μανέτα, ὅστις καὶ τὰ Πανεπιστημιακὰ ἰδρύματα ἐπεσκέφθη καὶ ἐσπούδασε καὶ μετὰ τῆς Συγκλήτου συνεσκέφθη καὶ ἐμελέτησε τὰς δεούσας τροποποιήσεις

τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τὰ μέσα τῆς βελτιώσεως τῶν Πανεπιστημιακῶν σπουδῶν, ἐφ' οἷς καὶ ἡ Σύγκλητος ἐγγράφως ἐξέφρασεν αὐτῷ εὐχαριστήρια.

Οὐδ' ἤθελον κἄν ἀναφέρῃ παράπονον τι ἂν μὴ ἐπιγόντως καὶ ἐπανελημμένως ἐψηφίζοντο παρὰ τὴν γνώμην τῆς Συγκλήτου ἄλλαι διατάξεις ὑπαγόμεναι εἰς τὰ κατ' εὐφημισμὸν κληθέντα εὐεργετήματα διὰ τοὺς φοιτητάς.

Εἰς πάντα τὰ ἔθνη παρεσχέθησαν εὐκολίαι καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ ἢ χρηματικὰ μέσα συντόνου ἐργασίας πρὸς ταχύτεραν προπαρασκευὴν τῶν θυσιασάντων πολύτιμα ἔτη σπουδῆς εἰς τὸν ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνα. Ἄλλ' οὐδαμοῦ προσεφέρθη αὐτοῖς ὡς ἀμοιβὴ τῆς πατριωτικῆς αὐτῶν θυσίας βραβεῖον ἡμιμαθείας, οὐδαμοῦ ἐθεωρήθη ὡς δικαίωμα τῶν ἀνδραγαθησάντων κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ν' ἀναδραγαθῆσωσι κατόπιν καὶ κατὰ τῶν τέκνων τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος, ἐκείνων ὧν τὴν ὑγείαν ἢ τὴν παιδείυσιν αὕτη ἐμπιστεύεται αὐτοῖς, οὐδαμοῦ τὸν νικητὴν τοῦ πολεμικοῦ ἀγῶνος ἡμοίψαν προσφέροντες αὐτῷ ἀσφαλῆ ἦταν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Καὶ τὸ χεῖριστον, τὰ περίφημα αὐτὰ εὐεργετήματα, παρασχεθέντα, ἔστω, ἐν ὥρᾳ βίας εἰς τοὺς κατὰ τὸν πόλεμον ὑπηρετήσαντας, βαθμηδὸν ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς νέους μηδέποτε ὑπηρετήσαντας κατὰ τὸν πόλεμον καὶ εἰς νέους μὴ στρατευσίμους κἄν.

Εἶναι δὲ τὰ εὐεργετήματα ταῦτα μεταξὺ ἄλλων Ἄναδρομικὴ ἐγγραφὴ. Ἐπιτρέπεται δι' αὐτῆς ὠρισμένων κατηγοριῶν νέοι νὰ γίνωνται εἰς οἰανδήποτε Σχολὴν τελειόφοιτοι χωρὶς οὐδέποτε νὰ φοιτήσωσι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, νὰ ἐπισκεφθῶσι κλινικὴν ἢ νὰ γνωρίσωσιν ἐργαστήριον. Οὗτοι ἐξετάζονται ἐνίοτε εἰς τρία ἢ τέσσαρα ἐν συνόλῳ μαθήματα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μόνον. Ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῶν τμηματικῶν ἐξετάσεων. Ἀπαλλαγὴ ἀπὸ ἐξετάσεων πολλῶν μαθημά-

των. Ἄδεια πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον εἰς μαθητὰς μόνον τὴν τρίτην Γυμνασίου περαιώσαντας ἢ καὶ οὐτε ταύτην. Ἄδεια εἰς νέους στερουμένους ἀπολυτηρίου Γυμνασίου νὰ ἐγγράφονται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐπὶ τῇ ἀπλῇ προσαγωγῇ ἐνόρκου βεβαιώσεως ἐνὸς καθηγητοῦ Γυμνασίου ὅτι ἔλαβον ἀπολυτήριον Γυμνασίου. Πλεῖσται τοιούτων βεβαιώσεων ἀπεδείχθησαν ψευδεῖς. Ἄδεια εἰς μαθητὰς ὠρισμένων ἰδιωτικῶν Σχολείων ἀμέσου ἐγγραφῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ καθ' ἑξῆς.

Ἀπευθύνω τὴν διαμαρτυρίαν ταύτην κυρίως πρὸς αὐτοὺς τοὺς φοιτητὰς καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῶν, οἵτινες καταληφθέντες ὑπὸ ἀλογίστου βίας ἐξαρτῶσι τὴν ἐπιτυχίαν ἐν τῷ βιωτικῷ ἀγῶνι ἀπὸ τὴν καθ' οἰονδήποτε τρόπον, ἀλλὰ ταχεῖαν μόνον, ἀπόκτησιν ἐνὸς διπλώματος· ἀτυχῶς δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦλάχιστον τῆς Πρυτανείας μου εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο μόνον ἔλαβον τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσω τὸ ὑπερῶν σπουδαζόντων τέκνων των ἐνδιαφέρον των γονέων.

Ἡ ἀπογοήτευσίς καὶ πικρὰ μετάνοια πολὺ ἀργά, φεῦ! θὰ ἐξαγάγωσιν ἀμφοτέρους τῆς πλάνης των ταύτης. Οἱ οὕτω ἀνεορμάτιστοι ἐξερχόμενοι ἐπιστήμονες, ἰδίως οἱ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐργαστηριακῆς ἢ κλινικῆς προπαιδεύσεως μέλλοντες ἰατροί, φαρμακοποιοὶ ἢ χημικοί, καὶ θεωρητικὰ ἐφόδια ἂν ἔχουν ἐπαρκῆ, προεξοφλοῦσι διὰ τῆς βίας των ταύτης τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν ἀποτυχίαν.

Εἰς τὰ μέτρα ταῦτα ὀφείλεται ἐν μέρει καὶ ἡ ὑπέρμετρος αὔξησις τῶν φοιτητῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Βαίνομεν δι' αὐτῶν εἰς πληθωρικὴν παρασκευὴν ἐπιστημόνων εἰς βάρος τὸ πλεῖστον τῆς παραγωγικῆς ἰκανότητος τῆς χώρας καὶ σχηματισμὸν ἐπιστημονικοῦ προλεταριάτου. Ἐὰν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀκολουθήσῃ οὐχὶ ἡ αὐτὴ ἀναλογία αὔξεσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν ἀλλὰ παραμείνῃ ὁ αὐτὸς

ἀριθμὸς τῶν ἐτησίως ἐγγραφομένων ὡς καὶ σήμερον, τότε μετὰ μίαν γενεάν, ἤτοι τριάκοντα ἔτη, ἀνὰ 50 ἄνδρας περὶ-που θ' ἀναλογῇ εἰς νομομαθῆς καὶ ἀνὰ 150 εἰς ἰατρὸς ἀνα-ζητοῦντες πελατεῖαν ἐν τῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ ἕκαστος.

Αἱ οὕτω διάπλατα ἀνοιχθεῖσαι θύραι πρὸς τὴν ἡμι-μάθειαν εἶνε καιρὸς πλεόν, ἀφοῦ τετραετία παρήλθεν ἀπὸ τῶν πολέμων, ὀριστικῶς νὰ κλεισθῶσι.

Εἶνε καιρὸς καὶ τὸ Πανεπιστήμιόν μας, τὸ μόνον ἀκόμη ἐκτὸς τῆς φυσιολογικῆς αὐτοῦ λειτουργίας εὐρισκό-μενον, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ὀμαλότητα.

Ἐν καὶ μόνον, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἀσφαλὲς μέσον ὑπάρχει πρὸς τοῦτο, ὅπερ θὰ παρακωλύσῃ καὶ τὴν εἴσοδον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ψευδῶν φοιτητῶν, ἐγγραφο-μένων εἴτε ἀπλῶς, ὅπως τύχῳσιν ἀναστολῆς κατατάξεως, εἴτε ἀπλῶς ὅπως δικαιολογήσωσιν εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῶν τὴν εὐάρεστον αὐτῶν εἰς τὴν πρωτεύουσαν διαμονήν. Ἡ γενικὴ εἰσαγωγή τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων. Αὗται, συμφῶ-ως πρὸς τὸν ὄργανισμόν, ὀφείλουσιν νὰ τεθῶσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

Αἱ εἰσιτήριοι ἐξετάσεις εἰσαχθεῖσαι ἤδη ἀπὸ διαιτίας διὰ τοὺς σπουδαστὰς μόνον τῆς Χημείας ἐπέφερον διὰ τῆς γενομένης ἐπιλογῆς ἄριστα ἀποτελέσματα ἀπὸ πάσης ἀπό-ψεως.

Εἶνε τὸ μόνον ἀποτελεσματικὸν μέτρον τὸ δυνάμενον νὰ σώσῃ τοὺς φοιτητὰς ἀπὸ τὸν σάρακα τῆς ἡμιμαθείας καὶ νὰ φιλοτιμήσῃ πολλὰ γυμνάσια παραλυτικὰ νὰ ὀρθο-ποδήσωσι καὶ ἐλαττώσῃ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν φοιτητῶν ἐπὶ μεγάλῃ ὀφελείᾳ τοῦ ποιοῦ αὐτῶν, τοῦ μέλλοντος αὐτῶν καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ

Ἡ Πανεπιστημιακὴ Λέσχη ἰδιαιτέρως καὶ ἐφέτος ἀπησχόλησε τὴν ἐφορίαν καὶ τὸν ὀργανωτὴν αὐτῆς.

Πρὸ τριετίας μὲν ἐπὶ στερεῶν βάσεων ἰδρυθεῖσα ἐπιδεικνύει κατ' ἔτος σταθερὰν πρόοδον.

Ἐλειτούργησε ἀπὸ τῆς 1^{ης} Ὀκτωβρίου-15 Ἰουνίου, ἐσημειώθη δὲ ἡ ἐξῆς κίνησις κατὰ τμήματα.

Τὸ **Ἑστιατόριον** ἐργασθὲν μὲ τιμὰς 25 % εὐθηνότερας τῶν ἔξω ἐστιατορίων, ἐξυπηρέτησε καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἡμερησίως κατὰ μέσον ὄρον 525 φοιτητὰς

Κατὰ τὸ τρέχον Ἀκαδ. ἔτος συνετελέσθη ἡ ἀνέγερσις εἰς τὸν κῆπον μεγάλου ἐστιατορίου, δυναμένου νὰ ἐξυπηρετῇ ὑπὲρ τοὺς (1000) φοιτητὰς ἡμερησίως.

Τὸ **Κουρείον** ἐργασθὲν μὲ τιμὰς 40 % εὐθηνότερας τῶν ἔξω τοιούτων, ἐξυπηρέτησεν ἡμερησίως κατὰ μέσον ὄρον 78 »

Τὸ **Κυλικεῖον** ἐργασθὲν μὲ τιμὰς 25 % εὐθηνότερας ἐξυπηρέτησεν ὁμοίως 125 »

Τὸ **Πρατήριον** ἐργασθὲν μὲ τιμὰς 15-30 % εὐθηνότερας ἐξυπηρέτησεν ὁμοίως 28 »

Ἡ **νυκτερινὴ Σχολή** οὕσα αὐτοσυντήρητος λειτουργεῖ ἄριστα.

Οἱ μαθηταὶ αὐτῆς καταβάλλοντες τὰ ἀνάλογα μέτρια πάντοτε δίδακτρα εἶνε τακτικώτατοι καὶ ἐπιμελεῖς.

Ἐδιδάχθησαν κατὰ τμήματα καὶ τάξεις

Γαλλικά (4 τάξεις), Ἀγγλικά (2 τάξεις), Γερμανικά (2 τάξεις) καὶ στενογραφίαν (1 τάξις) ἐνεγράφησαν δὲ ἐν συνόλῳ	275	φοιτηταὶ
Συναυλίαι ἐδόθησαν ὑπὸ τῆς Φοιτητικῆς Ὁρχήστρας τῆς Λέσχης ἐν ὄλῳ	11	
Διαλέξεις ἐδόθησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ὑποδοχῆς τῆς Λέσχης ὑπὸ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διαφόρων λογίων ἐν ὄλῳ	42	
Ἐκδρομαὶ διωργανώθησαν (12) εἰς ἃς ἔλαβον μέρος περὶ τοὺς	2100	φοιτηταὶ
Θεατρικαὶ παραστάσεις ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Φοιτητικοῦ Θιάσου τῆς Λέσχης ἐν ὄλῳ	9	»
Κινηματογραφικαὶ παραστάσεις ἐδόθησαν ἐν τῇ Λέσχῃ ἐν ὄλῳ	18	»
Περίθάλψις. Ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς περιθάλψεως ἀπόρων τῆς Λέσχης ἐνισχύθησαν ἀναξιοπαθοῦντες ἐν ὄλῳ	24	»
Ἐπι τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, ἐνεργείᾳ τῆς Λέσχης, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως	5	»
Ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου	10	»
Ὑπὸ τῆς Δημαρχίας	5	»
Ἐξ ἐράνων τῶν ἐν Ἀμβούργῳ Ἑλλήνων	52	»
Ἐνεγράφησαν δωρεὰν εἰς τὴν Νυκτερινὴν Σχολὴν	6	»
Καὶ εἰς τὸ ἥμισυ τῶν κανονισμένων διδάκτρων	34	»
Καὶ παρείχετο δωρεὰν διατροφή ἐκ τοῦ ἐστιατορίου τῆς Λέσχης ἐκ περιτροπῆς εἰς	6	»

Νοσηλεία φοιτητῶν. Παρεσχέθη ἰατρικὴ περίθαλψις ἐν ὄλῳ εἰς 268 φοιτητὰς ἐξ ὧν 8 φοιτηταὶ εἰσήχθησαν εἰς Νοσοκομεῖα πρὸς θεραπείαν ἢ χειρουργικὴν ἐπέμβασιν καὶ 2 ὑπεστηρίχθησαν νοσηλευθέντες εἰς τὴν Πεντέλην.

Ὅφειλῳ ἐπὶ τούτου νὰ τόνισῳ ὅτι καθ' ὅλην τὴν διαμονὴν αὐτῶν, ἐστίασιν ἢ σπουδῆν ἐν τῇ Λέσχῃ, τὰς ἐκδρομὰς ἢ διασκεδάσεις οἱ κ.κ. φοιτηταὶ ἐδείχθησαν ἐξαιρετικῶς κόσμιοι, οὐδεμίαν δώσαντες ἡμῖν ἀφορμὴν εἰς παράπονα.

Ὅφειλῳ ἀκόμη νὰ ἐκφράσω εὐχαριστίας πρὸς τὴν ἐκ καθηγητῶν ἐφορίαν τῆς Λέσχης καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς Λέσχης κ. Βαλάσην διὰ τὴν χάρις εἰς τὰς ἀόκνους αὐτῶν μερίμνας ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τοῦ ἀνατεθέντος αὐτοῖς μορφωτικοῦ ἔργου.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἶχεν ἀποσχολήσει τὸ Πανεπιστήμιον ἢ περὶ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μερίμνα.

Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνάγκη τῆς ἰδρύσεως καὶ δευτέρου Πανεπιστημίου καὶ ἡ ἐθνικὴ ἀνάγκη ὅπως τοῦτο ἰδρυθῆ ἐκ Θεσσαλονίκῃ εἶνε γινώμαι, αἵτινες εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἔχουν ἀποκρυσταλλωθῆ εἰς πεποιθήσεις. Καίτοι δὲ οὐδόλως ἐκλήθημεν ὑπὸ τῆς Πολιτείας ὅπως συνεργασθῶμεν ἐπὶ τοῦ σκοπιμωτέρου τρόπου τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ μεγάλου τούτου ἐκπαιδευτικοῦ ἔργου, οὐχ' ἦττον βλέποντες ὅτι οἱ τὴν ἴδρυσιν αὐτοῦ τὸ πρῶτον συλλαβόντες ἀνέπτυξαν μὲν αὐτὸ ἐπὶ εὐρυτάτου σχεδίου, ἀλλ' ἐβάσισαν ἐπὶ ἀσθενεστάτου βάρους, δι' ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν εἰδικωτέρων πρὸς τοῦτο καθηγητῶν ἐκλεγείσης, ἐθέσαμεν μετὰ ἐπισταμένην με-

λέτην τὰς σκέψεις ἡμῶν περὶ τοῦ σκοπιμωτέρου τρόπου τῆς ιδρύσεως αὐτοῦ, τοῦ χαρακτηῆρος τὸν ὁποῖον κατ' ἀρχὰς πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τῆς βαθμιαίας καὶ ἀσφαλούς τοῦ προγράμματος αὐτοῦ εὐρύνσεως, καθ' ὅσον οἱ τε ὑλικοὶ πόροι αὐτοῦ καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν ὑλικὸν ἐν Ἑλλάδι θὰ τὸ ἐπιτρέπωσι.

Οὐχ' ἦττον τὸ ἀρχικὸν σχέδιον ἐπεκυρώθη τελείως χωρὶς γνώμη τις ἡμῶν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ἐγένετο νόμος τοῦ κράτους, δὲν ἐφηρμόσθη ὅμως, ἴσως διότι κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ ἐγένετο ἀντιληπτὴ ἡ βασικὴ αὐτοῦ ἀσθένεια.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΙ

Α'. - Ἐκ τῆς ἰδίας περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἐφηρμόσθη τὸ πρῶτον ἡ περὶ χορηγίας ὑποτροφιῶν εἰς μὴ εὐπόρους φοιτητὰς ἀριστεύσαντας εἰς τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις τοῦ Α'. ἔτους διατάξεις τοῦ Ὁργανισμοῦ (ἄρθρ. 294). Ἐχορηγήθησαν δὲ τοιαῦται ὑποτροφίαι ἀποφάσει τῶν οἰκείων Σχολῶν εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας ἀπόρους φοιτητὰς, ὡς ἐξῆς: 6 τῆς Νομικῆς, 6 τῆς Ἰατρικῆς, 3 τῆς Φαρμακευτικῆς, 1 τῶν Μαθηματικῶν καὶ 2 τῆς Χημείας, ἦτοι εἰς τοὺς:

Γεώργιον Θ. Νικολαΐδην	Νομικῆς
Ἰάκ. Ζαχαρόλαν	»
Δημ. Χατζηγῶγον	»
Εὐάγ. Τροπαιάτην	»
Παν. Μ. Θεράπον	»
Κωνστ. Γ. Ζαχαρῆν	»
Θεόφ. Γ. Πέρον	Ἰατρικῆς

<i>Κωνστ. Χρ. Τριανταφυλλίδην</i>	Ίατρικῆς
<i>Αἰγλῆν Θ. Μιχαηλίδου</i>	»
<i>Ἀθαν. Ν. Παρίσην</i>	»
<i>Κωνστ. Ν. Βαλαβάνην</i>	»
<i>Ἰωάν. Φρονιμόπουλον</i>	»
<i>Γεώργ. Σαφλιάνην</i>	Φαρμακευτικῆς
<i>Ἐλευθ. Φελούκην</i>	»
<i>Ἐλένη Γουζούαση</i>	»
<i>Ἀναστ. Μπουζιᾶνον</i>	Μαθηματικῶν
<i>Ἰωάν. Ν. Παπαδάκην</i>	Χημείας
<i>Νικ. Στ. Τσουπάκην</i>	»

Ἐξηκολούθησαν αἱ ἐν Εὐρώπῃ ὑποτροφίαι τῶν διδασκτῶρων Χωραφᾶ τῆς Νομικῆς καὶ Καψῆ τῆς Θεολογίας.

Καὶ αὗται μὲν αἱ ὑποτροφίαι εἶνε βραβεῖα διδόμενα εἰς τοὺς ἀριστεύοντας ἐκ τῶν ἀπόρων φοιτητῶν, ἀλλὰ δὲν εἶνε αἱ μόναι οὐδ' αἱ σπουδαιότεραι συνδρομαὶ εἰς ἀπόρους φοιτητάς, δι' οὓς τὸ κράτος πολλὴν μέριμναν ἐπιδεικνύει.

Ἰδιαιτέρας μνείας πρέπει νὰ τύχη τὸ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Προνοίας ἰδρυθὲν ἐθνικὸν Ἀκαδημαϊκὸν οἰκοτροφεῖον, ὅπερ στεγάζει καὶ διατρέφει ἑκατὸν περίπου φοιτητάς τῆς φιλολογίας, καὶ τῶν μαθηματικῶν προωρισμένους διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας. Διὰ τοὺς μαθητάς τούτους, δι' οὓς πολλὰς φροντίδας διὰ τὴν ἀγωγὴν καὶ ὑγείαν καὶ ἠθικὴν διάπλασιν καταβάλλουν οἱ τὰ τοῦ οἰκοτροφείου διευθύνοντες, ἰδιαιτέραν μέριμναν ἐπιδεικνύει τὸ Πανεπιστήμιον, ὅπερ μετέχει τῆς διευθύνσεως διὰ τοῦ κοσμήτορος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς κ. Κουγέα, ὅστις καὶ εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐκδρομὰς ᾤδηγησεν αὐτοὺς συχνὰ ἐντὸς καὶ ἔξω τῶν Ἀθηνῶν καὶ διὰ διαλέξεων δὲν ἔπαυσε διδάσκων καὶ φρονιματίζων αὐτοὺς.

Ὅμοίως καὶ διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογίας ἐλήφθη ἀνάλογος πρόνοια. Εἰσηγουμένης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὰς πρώτας αὐτῆς συνεδρίας ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου, ἦτοι οἰκοτροφείου, συντηρουμένου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ᾧ οἱ οἰκότροφοι θὰ διητῶντο δωρεὰν ἢ σχεδὸν δωρεὰν κατὰ τὸ διάστημα τῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοιτήσεώς των. Ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ τῆς ὠραίας ταύτης ἀποφάσεως δὲν κατέστη δυνατόν νὰ γίνῃ ἀμέσως, ἰδίᾳ διότι ἡ Μονὴ τῶν Ἀσωμάτων, ἣτις προωρῶντο διὰ τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν, καὶ ἐν ἣ τῆς ἰδίας βιβλιοθήκης ἀποκλειστικῶς θὰ ἐποιοῦντο χρῆσιν καὶ ἐν ἰδίῳ ναῷ θὰ προεπονοῦντο εἰς τὸ κήρυγμα καὶ τὴν λειτουργικὴν πράξιν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Σχολῆς, ἀτυχῶς τὸ πλεῖστον κατεχομένη ὑπὸ προσφύγων δὲν κατέστη δυνατόν νὰ κενωθῇ καὶ μόνον εἰς ὀλίγα δωμάτια ἠδυνήθησαν νὰ στεγασθῶσιν εὐάριθμοι φοιτηταὶ ἐκ τῶν ἀπορωτέρων.

Ἐπίκουρον εἰς τοὺς φοιτητὰς τῆς Θεολογίας προσῆλθε καὶ τὸ διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Χ. Α. Ν. διὰ δωρεᾶς 10 χιλ. δραχ. τὰς ὁποίας κατόπιν διαγωνίσματος κατένειμεν ἡ Σχολὴ εἰς τοὺς ἐπιμελεστέρους ἐκ τῶν ἀπορωτέρων. Ἐπὶ τῇ δωρεᾷ ταύτῃ ἐκφράζομεν καὶ ἐνταῦθα τὰς εὐχαριστίας τοῦ Πανεπιστημίου.

Εἰς τὰς χρηματικὰς αὐτὰς ἐπικουρίας ὀφείλω νὰ προσθέσω τὴν δαπάνη τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἐγγραφὴν 132 ἐξ ὑποδοῦλων χωρῶν καταγομένων φοιτητῶν, διὰ καταβολῆς 97.585 δραχ. καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐγγραφὴν 506 φοιτητῶν προσφύγων διὰ καταβολῆς 273.000 δραχ. Ἄν εἰς τὰ διαγωνίσματα ταῦτα καὶ τὰς ὑποτροφίας, αἵτινες εἰς τοὺς ἐπιμελεστέρους τῶν ἀπόρων φοιτητῶν παρέχονται, προσθέσωμεν τὸ γεγονός ὅτι πλεῖστοι

φοιτηταὶ ἐκ τῶν ἐπιμελεστέρων ὑπηρετοῦν ὡς βοηθοὶ μισθοδοτούμενοι εἰς ἐργαστήρια, κλινικὰς ἢ σπουδαστήρια τοῦ Πανεπιστημίου, δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι Ἕλληνες ἄποροι φοιτηταί, ὅταν φέρουν ἐν ἑαυτοῖς γενναῖα ἐφόδια ζήλου καὶ ἐπιμελείας, δύνανται νὰ εἶνε βέβαιοι ὅτι θὰ διανύσουν τὰς σπουδὰς των κατὰ μέρος ἢ καὶ ἐν ὄλῳ χωρὶς ὁ ἐφιάλης τοῦ προβλήματος τῆς ζωῆς νὰ πιέξῃ τὴν ψυχὴν αὐτῶν.

Β'. — Ἐκ κληρονομιῶν, δωρεῶν κλπ.

Κατὰ τὸ 1924-25 ἐφηρμόσθη τὸ πρῶτον ἡ περὶ ὑποτροφιῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ διάταξις τῆς διαθήκης Ἡρ. Βόλτου. Ἀπεστάλησαν μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ διαθέτου διατυπώσεων καὶ κατόπιν διαγωνισμοῦ ὁ Θεόδωρος Ἀργ. Τσατσᾶς εἰς Μόναχον πρὸς σπουδὴν τῆς Χημείας, ὁ Ἀλεξ. Βασαρδάνης εἰς Γρενόβλην πρὸς σπουδὴν τῆς Ἡλεκτρομηχανικῆς καὶ ὁ καλλιτέχνης Γερ. Σταματελάτος Στέρης εἰς Παρισίους πρὸς σπουδὴν τῆς ζωγραφικῆς. Ἡ θέσις ὑποτρόφου τῆς Γεωπονίας παραμένει κενὴ τοῦ μόνου προσελθόντος ὑποψηφίου μὴ ἐπιτυχόντος.

Ἀπεστάλη ὡσαύτως διὰ διαγωνισμοῦ εἰς Λειψίαν πρὸς σπουδὴν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας ὁ διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας κ. Ἰωάννης Συκουτρῆς, δαπάναις τῆς κληρονομίας Μανούση.

ΑΡΙΣΤΕΙΑ

Ἀπενεμήθη τὸ ἀριστεῖον Ἐπ. Παπαστράτου ἀποφάσει τῆς Σχολῆς τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν Ἐπιστημῶν εἰς τὸν διδάκτορα Γεώργιον Παπαϊωάννου ὡς συντάξαντά τὴν

ἀρίστην τῶν διατριβῶν τῶν ἐγκριθεισῶν ὑπὸ τῆς Σχολῆς κατὰ τὴν διετίαν 1923-1924, 1924-25. Τὸ ἕτερον ἀριστεῖον τοῦ αὐτοῦ ἀθλοθέτου, τὸ ἀφορῶν εἰς τὰς οἰκονομικὰς ἐπιστήμας παραμένει ἀδιάθετον.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ

Εἰς τὸν Σεβαστοπούλειον ἀγῶνα τοῦ ἔτους 1924-25 ἐβραβεύθησαν οἱ φοιτηταὶ Γ. Παπαχατζῆς (Νομικῆς) καὶ Δ. Καρασιώτης (Φιλολογίας).

Ἐκρίθησαν δὲ ἄξιοι ἐπαίνου οἱ φοιτηταὶ Γ. Γεωργιάδης καὶ Δ. Ἀγγελῆς (Νομικῆς) καὶ Γ. Παπαγιαννούλης καὶ Δις Νικοκάβουρα (τῆς Φιλοσοφίας).

Ἐγένετο κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος δευτέρα προκήρυξις τοῦ Κοσμοροξείου ἱστορικοῦ διαγωνίσματος.

Προεκηρύχθη ὡσαύτως τὸ Χαιρωνίδειον Θεολογικὸν διαγώνισμα ἐπὶ τῇ 1600ῃ ἐπετείῳ τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου μὲ θέμα τὴν σύνταξιν πραγματείας περὶ τῆς Συνόδου ταύτης.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Πλὴν τῶν ἐτησίων τακτικῶν δημοσιευμάτων τοῦ Πανεπιστημίου, ἐξεδόθησαν οἱ εἰδικοὶ ὁδηγοὶ τῶν φοιτητῶν α) τῆς Σχολῆς τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν Ἐπιστημῶν καὶ β) τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς. Οἱ διὰ τοὺς φοιτητὰς τῶν λοιπῶν Σχολῶν ὁδηγοὶ θὰ ἐκδοθῶσι μετὰ τὴν δημοσιεύσιν τῶν διαταγμάτων τῶν καθοριζόντων τὰ ἐν αὐταῖς διδασθησόμενα καὶ ἐξετασθησόμενα μαθήματα.

Ἐξεδόθησαν ἀποφάσει τῆς Συγκλήτου οἱ κατὰ τὸ μνη-

μόσυνον τοῦ ἐπιτίμου διδάκτορος Ἀνατὸλ Φράνς ἐκφωνηθέντες ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου λόγοι μετὰ γαλλικῆς μεταφράσεως.

Ὡσαύτως ὁ ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ λόγος εἰς τὴν ἐπέτειον τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ φιλέλληνος Σανταρόζα, ἑλληνιστὶ καὶ ἰταλιστί.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνεπληρώθη καὶ ἐξεδόθη τὸ 1^{ον} τεῦχος τῶν ἐπιστημονικῶν Ἐπετηρίδων τῶν Σχολῶν τῆς Νομικῆς, Ἱατρικῆς Θεολογικῆς καὶ Φυσικῶν Ἐπιστημῶν. Ἐντὸς δὲ βραχέος θέλουσι διανεμηθῆ τὸ 2^{ον} τεῦχος τῆς Νομικῆς καὶ τῆς Θεολογικῆς καὶ τὸ 1^{ον} τῆς Φιλοσοφικῆς.

Ἐπίσης ἐξεδόθησαν καὶ διανεμήθησαν ἡ λογοδοσία τῶν πεπραγμένων ἐπὶ τῆς Πρυτανείας τοῦ προκατόχου μου κ. Δ. Παππούλια, καὶ ὁ λόγος ὁ ἐκφωνηθεὶς εἰς τὸ μνημόσυνον τῶν Εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ κ. Α. Ἀλιβιζάτου ὡς καὶ ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπείας ἐπὶ τοῦ Σεβαστοπουλείου διαγωνίσματος.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς μὲν ὑπὸ ὄρον περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου ἦτοι τῆς ἐκ δωρεῶν, κληρονομικῶν καὶ κληροδοτημάτων ἐπὶ ὠρισμένῳ σχολῶ δοθέντων ἀπέδωσε:

Ἔσοδα μὲν	Δρ.	2.986.788.10
Ἔξοδα δὲ	»	2.328.882.05
ἀπολήξας εἰς περίσσευμα . Δρ.		<u>657.906.05</u>

Ὁ δὲ τῆς περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου:

Ἔσοδα μὲν βεβαιωθέντα Δρ.	18.116.734.02
Ἔξοδα δὲ	» 15.879.840.—
ἀπολήξας εἰς περίσσευμα . Δρ.	<u>2.236.894.02</u>

Ὁφείλω νὰ σημειώσω ὅτι τὸ περίσσευμα τοῦτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος προέρχεται ἐκ τοῦ ὑστερήματος τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ, καθ' ὅσον ἡ ἀρμοδία κρατικὴ ὑπηρεσία παρερμηνεύσασα τὸ νομοθετικὸν διάταγμα τῆς 25 Νοεμβρίου 1924 περὶ ἀποδοχῶν τῶν δημ. ὑπαλλήλων καὶ παρὰ τὴν ὁμόφωνον γνωμοδότησιν τῆς Ν. Σχολῆς ἠρνήθη τὴν θεωρησιν τῶν ἐνταλμάτων τῶν ἐπιμισθίων καὶ οἰασδήποτε ἄλλης ἀμοιβῆς τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Καὶ θεωροῦν μὲν εὐτυχεῖς ἑαυτοὺς οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ὅτι παρὰ τὸν ἀνεπαρκῆ αὐτῶν μισθόν, κατώτερον καὶ τοῦ τῶν καθηγητῶν ἄλλων ἀνωτέρων Σχολῶν τοῦ Κράτους, ὡς τῆς Γεωπονικῆς Σχολῆς, συνέβαλον οὕτω εἰς οἰκονομικὴν τοῦ Πανεπιστημίου ἐνίσχυσιν, λυποῦνται ὅμως ὅτι ἡ αὐτὴ εὐκαιρία δὲν παρεσχέθη καὶ εἰς τοὺς συναδέλφους αὐτῶν ἄλλων Σχολῶν τοῦ Κράτους, ὡς τῆς Ἐμπορικῆς, Πολυτεχνείου κτλ., δι' οὓς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους εἰδικοὶ νόμοι ψηφισθέντες ἀπέδωσαν αὐτοῖς τὸ ἐπιμισθιον οὔτινος ἐδικαιοῦντο.¹ Ἐκ τοῦ ἀνωτέρου περισσεύματος κυρίως ἐξεδανείσθησαν 1,619,887.35 δρχ. πρὸς τὸ Ἀρεταίειον πρὸς ἴδρυσιν καὶ ἐπίπλωσιν γυναικολογικῆς κλινικῆς δι' ἀσθενεῖς 1^{ης} καὶ 2^{ης} θέσεως. Τὴν ἀνάγκην τῆς ιδρύσεως ταύτης εἶχον ὑποδείξει κατὰ τὸ προηγουμένον τῆς ἐμῆς Πρυτανείας ἔτος τὸ Οἰκονομικὸν Συμβούλιον, ἡ Σύγκλητος καὶ ἡ Ἐφορεία τῶν Πανεπιστημιακῶν νοσοκομείων ἐνέκρινε δὲ καὶ ἡ Ἱατρικὴ Σχολή.

Ἡ κλινικὴ αὕτη ιδρυθεῖσα καθ' ὅλους τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνας καὶ τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις τῆς Ἐπιστήμης ἀπο-

¹) Τὰ ἐπιμισθία ταῦτα διὰ πρόσθετον διδασκαλίαν ἢ διαιτη κλινικὴν ἢ ἐργαστηριακὴν ἄσκησιν παρεχόμενα καὶ ἀνερχόμενα εἰς 15 % τὸ μέγιστον ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ ἐνεκρίθησαν ὡς πρὸς τὸ τρέχον μόνον ἔτος πρό τινος.

τελεῖ μίαν τῶν ἀρίστων κλινικῶν παρ' ἡμῖν. Ἡ δὲ λειτουργία αὐτῆς ἀπὸ τῶν πρώτων ἤδη μηνῶν ἐπέδειξεν ἐπιτυχίαν ἐξασφαλίζουσαν τὴν ἐντὸς δεκαετίας καὶ ταχύτερον ἀπόσβησιν τοῦ ἐκδανεισθέντος ποσοῦ.

Διὰ τοῦτο θεωρῶ καθήκον μου νὰ ἐκφράσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου εὐχαριστίας πρὸς τε τὸν καθηγητὴν κ. Λογοθετόπουλον καὶ τὴν ἀξιότιμον σύζυγον αὐτοῦ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν ἣν ἐπέδειξαν περὶ τὴν ἀκριβῆ καὶ οἰκονομικὴν ἐκτέλεσιν καὶ τῶν ἐλαχίστων, τὸν ἀξιότιμον καθηγητὴν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ κ. Κριεζῆν ἐκπονήσαντα ἀριστον σχέδιον καὶ ἐπιμεληθέντα μετὰ ζήλου τῆς οἰκοδομῆς, ὡς καὶ τὸν ἐργολήπτην μηχανικὸν κ. Λεβίδην διὰ τὴν στερεὰν καὶ ταχυτάτην, ἐντὸς 7 μόλις μηνῶν, περαιώσιν τοῦ ἔργου καὶ δὴ ἄνευ ὑπερβάσεως τῆς προϋπολογισθείσης δαπάνης.

Ε Ο Ρ Τ Α Ι

Τὸ Πανεπιστήμιον καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔλαβε πρωτεύον μέρος εἰς ἐορτὰς σχετιζομένας πρὸς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἢ μεγάλα ἐθνικὰ γεγονότα

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀριστοτέχνου τῶν γαλλικῶν γραμμάτων καὶ θερμοῦ φιλέλληνος Ἀνατόλ Φράνς, ἐπιτίμου διδάκτορος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, ἠθέλησε νὰ τιμήσῃ τὴν μνήμην αὐτοῦ διὰ διαλέξεως περὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, γενομένης ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου καθ' ἣν ὁ ποιητὴς Κωστῆς Παλαμᾶς διὰ λόγου ἐπαξίου τοῦ μεγάλου λογοτέχνου ἀνέλυσε τὸ πολυσχιδὲς αὐτοῦ ἔργον.

Μνήμον πάντοτε τὸ Πανεπιστήμιον τῶν εὐγενῶν ἐκείνων ξένων στρατιωτῶν τῆς ἐλευθερίας, οἵτινες εἰς τὸν ποταμὸν

τοῦ ἑλληνικοῦ αἵματος προσέθεσαν καὶ τὸ τίμιον αὐτῶν αἷμα κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, τὸ Πανεπιστήμιον ἔλαβε τὸ κυριώτερον μέρος εἰς τὰς ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τοῦ θανάτου τοῦ κόμητος Σανταρόζα ἑορτάς.

Ἐτέλεσε πολιτικὸν μνημόσυνον ἐν τῇ μεγάλῃ τῶν ἑορτῶν αἰθούσῃ, εἰς ἣν ἐδέχθη τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐξ Ἰταλίας ἐλθοῦσαν ἐπίσημον ἀντιπροσωπείαν, ἧς μέλος ἀπετέλει καὶ ὁ ἕγγονος ἐκείνου Πέτρος τοῦ Σανταρόζα.

Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην προσεφώνησε τοὺς ἐπισήμους ξένους ὁ Πρύτανις, τὸν δὲ βίον καὶ τὸ ἔργον τοῦ εὐγενοῦς φιλέλληνος ἔξιπρεν ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας κ. Σωκράτης Κουγέας. Ἐπὶ τούτοις ἢ ἐν Ἀθήναις Ἰταλικὴ παροικία εὐηρεστήθη νὰ δωρήσῃ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὠραίαν ἐλαιογραφίαν τοῦ Σανταρόζα γραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ ζωγράφου κ. Πικαρέλλη.

Τὸ Πανεπιστήμιον ἐπίσης ἔλαβε τὸ κυριώτερον μέρος εἰς τὰς ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τοῦ πανελληνίως λατρευομένου ποιητοῦ Βαλαωρίτου γενομένας ἐν Λευκάδι ἑορτάς.

Ὁ Πρύτανις κατέθεσε εἰς τὸν τάφον τοῦ ὑμνητοῦ τοῦ Γρηγορίου δάφνινον στέφανον.¹ Ὅμοιον κατέθεσαν οἱ φοι-

¹) Τὴν κατάθεσιν τοῦ στεφάνου συνώδευσεν ὁ Πρύτανις διὰ τῶν ἀκολουθῶν λέξεων:

• Ἡ συγκίνησις μὲ τὴν ὁποίαν τὸ Πανεπιστήμιον προσέρχεται σήμερον νὰ καταθέσῃ τὸν δάφνινον τοῦτον στέφανον, δοξασμένη τῆς Ἑλλάδος ποιητά, δὲν εἶναι μικροτέρα ἐκείνης ποῦ ἠσθάνθησιν ὅταν πρὸ ἡμίσεως αἰῶνος ἐξεφώνησεν εἰς τὰ Προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου τὸ ἐμπνευσμένον σου ἀριστούργημα πρὸς τὸν ἐθνομάρτυρα Πατριάρχην.

• Ἦμην τόσον κατειλημμένος, ἔγραφες τότε πρὸς τὴν σύζυγόν σου, ἐκ τῆς ιδέας ὅτι εὐκόλως ἠδυνάμην νὰ ἀποθάνω ἐν μέσῳ τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου, ὥστε τὴν παραμονὴν εἶχον συντάξῃ τὴν διαθήκην μου καὶ ἐπιστολὴν δι' ἧς σοὶ ἀπηύθυνα τὸν τελευταῖον ἀποχαιρετισμόν μου. Ὅταν ἐπανῆλθον συνοδευόμενος ὑπὸ μυριάδων Ἑλλήνων ἡ καρδιά μου ἔπαλλε τόσον σφοδρῶς, ὥστε ἤμην εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ τάφου. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν πανίγυριν αὐτὴν

τητα τοῦ Πανεπιστημίου. Ὁ ἀντιπρύτανης καὶ τῶν γραμμάτων καλλιτέχνης κ. Μενάρδος ἀνέλυσε τὸ φιλολογικὸν ἔργον τοῦ ποιητοῦ ἔθεσε δὲ τὴν κατακλειδα τῆς ἑορτῆς ἐμπνευσμένον ποίημα πρὸς τὸν ψάλτην τῶν ἀρματωλῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας, συντεθὲν καὶ ἀπαγγελθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμᾶ, ὅστις οὕτω δευτέραν φορὰν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος παρέσχεν εἰς τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑπερηφανεύωνται ὅτι τὸν καταλέγουν ὡς μέλος πολῦτιμον τῆς πανεπιστημιακῆς οἰκογενείας.

Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελειῶν ἐδέχθη τὸ Πανεπιστήμιον ἐπισήμως τοὺς ἐξ Ἑλβετίας δι' ἐπιστημονικὴν ἐκδρομὴν κατελθόντας 150 καθηγητὰς καὶ διδασκάλους οὔτινες, ἐπιστρέψαντες, ἀπέστειλαν ἐξ Ἑλβετίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὠραιότατον ἐκ βρουνζοῦ καλλιτεχνικὸν δῶρον, ἐδεξιώθη ἐπίσης καὶ τὴν Χριστιανικὴν Ἐταιρείαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ συμμετασχὸν ἐνεργῶς εἰς τὰς ἐπὶ τῇ τεσσαρακονταετηρίδι αὐτῆς ἑορτάς.¹

καὶ ἂν μοῦ ἦτο γραμμένον νὰ ζήσω ἐπ' αἰῶνας». Ἐπὶ αἰῶνας, ναί, θὰ ζῆς ἐν μέσῳ τῶν Ἑλλήνων σου καὶ ὁ ἐνθουσιασμός τὸν ὅποιον θὰ ἐμπνέουν πάντοτε οἱ χειμαρῶδεις στίχοι τοῦ ψάλτου τῶν κλεφτῶν, θὰ ζωπυροῦν τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην εἰς τὸ *φλογερὸ καμίνι*, ὅπως ἡ λύρα σου τὸ ὠνόμασε.

Ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποίαν σήμερον τὸ ἔθνος ὅλον τιμᾶ καὶ ζωντανεῖει τὴν μνήμην σου, μᾶς φέρει ἀπὸ τὰ βᾶθη τοῦ τάφου σου τὴν παρήγορον ἐκείνην φωνὴν τὴν ὁποίαν ἔστειλεν εἰς ἓν ποίημά σου τὸ παιδί πρὸς τὸν ἄλοφυρόμενον πατέρα του.

Δὲν εἶνε ὁ τόφος ἐρημιά.

Εἶνε ζωὴ καὶ ἀγάπη.

¹) Ἡ προσφώνησις τοῦ Πρυτάνεως κατὰ τὴν δεξιῶσιν ταύτην εἶχεν οὕτω.

Ὅσακις ἐξέχοντα ἐπιστημονικὰ σωματεῖα σταθμεύουν εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς προόδου ὁδὸν διὰ νὰ ἀνασκοπήσουν ὑπερήφανα μακρὰν καὶ κοπιώδη σταδιοδρομίαν, τὸ Πανεπιστήμιον δὲν συγχαίρει ἀπλῶς ἀλλὰ συνεορτάζει.

Κοινὰ προσπάθειαι τὸ συνδέουν, κοινὸς εἶνε ὁ μετ' αὐτῶν ἀγὼν καὶ κοινὸν τὸ γέρας. Ἡ ἐπιστημονικὴ τῆς Ἑλλάδος πρόοδος.

Εἰς τὴν εὐγενῆ αὐτὴν προσπάθειαν πολλαὶ εὐτυχῶς ἐπιστημονικαὶ Ἐται-

Ἐτέλεσεν ὁμοίως τὸ ἐτήσιον ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν αὐτοῦ
μνημόσυνον καθ' ὃ ὁ καθηγητῆς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτος ἐξε-

ρεῖται τῆς Ἑλλάδος συμβάλλουν, πᾶσαι ὁμως, ἂν μὴ ἐκπηγάσουν ἐκ τοῦ Πανεπι-
στημίου, κυριώτατα ὁμως ἐξ αὐτοῦ ἀρδεύονται.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, ὁ Παρνασσός, ἡ Ἱατρικὴ Ἐταιρεία, ἡ Ἐπι-
στημονικὴ Ἐταιρεία, ἡ Χριστιανικὴ Ἐταιρεία διὰ ν' ἀναφέρω τινὰς μόνον
ἐκ τῶν κυριωτέρων, εἴτε προεδρεύονται ὑπὸ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου,
εἴτε πρεπόντως πάντοτε ἐν τῷ διοικοῦντι συμβουλίῳ ὑπ' αὐτῶν ἀντιπροσω-
πεύονται.

Τὰς Ἐταιρείας ὄθεν αὐτὰς δὲν θεωροῦμεν ἀπλῶς συμμάχους ἐν κοινῷ
ἀγῶνι, ἀλλὰ τέκνα ἴδια νέας πνευματικᾶς οἰκογενείας ἔξω τοῦ Πανεπιστημίου
θεμελιώσαντα.

Αὐτὸς οὗτος ὁ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὅστις ἐπιτίμως προ-
εδρεύει τῆς περιπύστου ὑμῶν ἑταιρείας, ἣτις ηὔτύχησε σήμερον νὰ ἐορτάξῃ τὴν
τεσσαρακονταετηρίδα τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς, εἶναι ὁ ἐπίτιμος αὐτοῦ καθηγητῆς
ὁ διὰ τῆς σοφῆς αὐτοῦ διδασκαλίας ἐπὶ μακρὸν τιμήσας αὐτὸ καὶ σήμερον
περιβάλων αὐτὸ δι' ἐξαιρετικῆς στοργῆς καὶ στηριζῶν διὰ τῆς πατρικῆς του
προστασίας.

Δὲν εἶναι οὐχ ἤττον, μακαριώτατε, μόνον τὸ μακρὸν ἔργον τῆς Ἐται-
ρείας, ἧς προΐστασθε, ὅπερ ἐπισπᾷ τὴν τιμὴν καὶ ἐλκύνει τὴν συμπάθειαν τοῦ
Πανεπιστημίου, ἀλλ' ἀκόμη ἴσως περισσότερον ὁ ἐθνικὸς αὐτῆς σκοπός.

Ὁ Χριστιανισμός, θρησκεία ὑψηλόφρων καὶ φιλόσοφος μόνον ἐπὶ τῶν
περυγῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ φερομένη κατώρθωσε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τερα-
στίαν αὐτῆς πῆσιν ἀνά τὴν ὑφήλιον. Ἀνατολὴ καὶ Δύσις ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ
γένους ἐθήλασαν τὸ γάλα οὐ μόνον τοῦ πολιτισμοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς Χριστιανωσύνης.

Καὶ ἡ Χριστιανικὴ τέχνη τὴν ὁποίαν σήμερον ἐλάβομεν τὴν εὐκαιρίαν
νὰ θαυμάσωμεν εἰς τὸ περικομφον Βυζαντινὸν Μουσεῖον, δημιουργημα καὶ
τοῦτο τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἐγεννήθη ἐν μέσῳ τῶν καλ-
λιτεχνημάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἀθανασίας καὶ ὡς τέχνη Ἑλληνικὴ ἐξετράφη.

Ἐπῆρξεν ἡ τέχνη ἣτις τολμηρὰ ἀνήγειρεν εἰς τὸ Βυζάντιον τὸ ἀριστούρ-
γημά της, τὸν ναὸν τῆς Σοφίας, καὶ ἐπέβαλεν αὐτὸ ὡς τὸ πρότυπον τῶν Ναῶν
τῆς ὀρθοδοξίας, ἡ τέχνη ἣτις ἐξωράισε ποτὲ κατὰ τὸν μεσαίωνα τὴν μόνην
ποτὲ πολιτισμένην γωνίαν τῆς γῆς, καταστολίσασα ἐκκλησίας καὶ ἀνάκτορα διὰ
τῶν χρυσοπάστων αὐτῆς ψηφιδωτῶν, ἡ τέχνη, ἣτις ἐξιδανικεύουσα εἰς τὰς
χλωμάς καὶ αὐστηράς ἀγιογραφίας της τὴν ἀνθρωπίνην μορφὴν, ἐπεξήτησε ν'
ἀπομακρύνῃ τὴν σκέψιν τῆς κοσμικῆς ματαιότητος καὶ ἀναβιβάσῃ αὐτὴν εἰς
κόσμους ὑπερετέρους.

Τὴν ἑλληνικὴν αὐτὴν τέχνην εὐχεται ἐγκαρδίως τὸ Πανεπιστήμιον, ὅπως
ἀναδιφῶσα ἡ ὑμετέρα Ἐταιρεία νέας ἀποκαλύψῃ λαμπρὰς σελίδας τῆς Ἱστορίας
τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

φώνησε τὸν κατάλληλον λόγον περὶ «τῆς κοινωνικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας».

Συμμετέσχεν ἐπίσης τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ ἑορτασμοῦ τῆς 1600^{ης} ἐπετείου τῆς Α' ἐν Νικαία Οἰκουμενικῆς Συνόδου, περὶ ἧς ἐξιτόρησεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὁ καθηγητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας κ. Β. Στεφανίδης, ὡς καὶ τῆς ἐνενηκονταετηρίδος τῆς παρ' ἡμῖν ἀρχαιοτάτης πασῶν τῶν ἐπιστημονικῶν Ἐταιρειῶν, «Ἱατρικῆς Ἐταιρείας» καθ' ἣν ὁ πρόεδρος αὐτῆς καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Μέρμηγκας ὠμίλησε περὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἄλλοτε προέδρου τῆς Ἐταιρείας καθηγητοῦ κ. Ἄνδρ. Ἀναγνωστάκη.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ

Πολλὰς ἔσχε τὸ Πανεπιστήμιον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος προσκλήσεις ὅπως ἀντιπροσωπεύῃ εἰς πανεπιστημιακὰς ἑορτάς καὶ συνέδρια. Παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἀνάγκην ὅπως μὴ ἀπουσιάξῃ τὸ ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον ἐκ τοιούτων ἑορτῶν καὶ συνεδρίων, οἱ οἰκονομικοὶ αὐτοῦ πόροι δὲν τῷ ἐπέτρεπον νὰ πραγματοποιῇ πάντοτε τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην.

Οὐγ' ἦττον ἀντιπροσωπεύθη εἰς τέσσαρας περιστάσεις εἰς μίαν δὲ μόνην ἐξ αὐτῶν δι' ἐπιβαρύνσεως τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ταμείου.

Ἀντιπροσωπεύθη ὑπὸ τοῦ ἐν Γενοῦῃ ὁμογενοῦς καθηγητοῦ κ. Σ. Λιβιεράτου κατὰ τὰς ἐν Παβία ἑορτάς ἐπὶ τῇ 11^ῃ ἑκατονταετηρίδι τοῦ Πανεπιστημίου αὐτῆς.

Ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν ἐγκαινίων τοῦ πρώτου ἑβραϊκοῦ Πανεπιστημίου ἀντιπροσωπεύθη τὸ Πανεπιστήμιον διὰ τοῦ Πρυτάνεως αὐτοῦ. Εὐχόμενος καὶ προσ-

φωνῶν τὸ νεαρὸν Πανεπιστήμιον ὁ Πρύτανης δὲν παρέλειψε νὰ ὑπομνήσῃ τοὺς πνευματικούς δεσμούς. οὗς ἐδημιούργησαν οἱ Ἑβραῖοι Ἑλληνισταί, οἱ μεταφράσαντες τὴν ἱερὰν Γραφήν καὶ ὁ νεοπλατωνικὸς Φίλων, ὡς καὶ τὴν ἀδιατάρακτον ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κράτει συμβίωσιν Ἑλλήνων καὶ Ἑβραίων.¹ Τρίτον ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τοῦ λογίου κ. Γεν-

¹) Ἡ ἐν λόγῳ προσφάνησις γενομένη γαλλιστί, ἔχει κατὰ μετάφρασιν ὡς ἔπεται:

Τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν μετ' ἰδιαίτερας ὀλως χαρᾶς χαιρετίζει τὴν ἴδρυσιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἀγῶνες καὶ διωγμοὶ αἰῶνων δὲν ἠδυνήθησαν νὰ σβέσωσι τὴν ζωὴν τῶν δύο λαῶν τοὺς ὁποίους ἡ Ἱστορία ἴσως ἔχει ἀποδείξει ὡς ἔχοντας τὴν πλεον ἰσχυρὰν ζωτικότητα.

Πρὸ ἐνὸς αἰῶνος σχεδὸν ἰδρῦομεν παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν Πανεπιστήμιον. Ἀνελάμβανε τοῦτο τὴν βαρεῖαν κληρονομίαν, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος καὶ τὸ Λύκειον τοῦ Ἀριστοτέλους τῷ ἐκληροδότουν.

Χαιρετίζομεν σήμερον τὴν ἴδρυσιν τοῦ πρώτου Ἑβραϊκοῦ Πανεπιστημίου τὸ ὁποῖον θὰ σκέπη ἡ σοφία τοῦ Σολομῶντος καὶ θὰ ζωογονῇ τοῦ Δαβὶδ ἡ λύρα.

Δὲν παρέσχε μόνη ἡ τύχη εἰς τοὺς δύο λαοὺς κοινὰς περιπετείας ἀλλὰ καὶ ἰσχυρότατοι πάλαι ποτὲ δεσμοὶ συνέδεσαν αὐτούς.

Δὲν δύναμαι νὰ λησμονήσω κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην εὐκαιρίαν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ Φάρος τῆς ὁμωνύμου πόλεως τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ Ἀλεξάνδρου, συνεχέντρον πάντα τὰ φῶτα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Τότε ἀκριβῶς ἀνέλαμψαν οἱ ἐπιφανεῖς Ἑβραῖοι Ἑλληνισταί, φίλοι καὶ προστατευόμενοι τῶν Πτολεμαίων.

Ἐβδομήκοντα δύο ἐξ αὐτῶν ἐπραγματοποίησαν ἔργον μέγα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς φιλοσοφίας, τὴν μετάφρασιν τῆς Βίβλου.

Χάρις εἰς τὴν μετάφρασιν ταύτην ἐν ἑλληνικῇ γλώσσῃ, τῇ τόσῳ τότε διαδεδομένῃ, ἡ μεγαλειώδης ἑβραϊκὴ ἱστορία ἐγένετο παγκοσμίως γνωστὴ. Αὕτη ἐγένετο ἡ πρώτη ἀφορμὴ ἀμοιβαίας ἐπιδράσεως τῶν σκέψεων τῶν δύο τούτων λαῶν, ἣτις ἔμελλε νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν ἐπιφανῆ προσωπικότητα τοῦ Ἰουδαίου Φίλωνος, τοῦ ἐξόχου νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου, τοῦ ἀνδρὸς ὅστις ἐπεζήτησε νὰ συνδυάσῃ τὴν ἰδεολόγον φιλοσοφίαν τοῦ Πλάτωνος μετὰ τὴν σοφὴν διδασκαλίαν τοῦ Μωϋσέως καὶ νὰ σφρηλατήσῃ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἑβραίων δεσμοὺς πραγματικούς καὶ ἰσχυρούς.

Καὶ ἀποδείξιν πασιφανῆ ὅτι δὲν ἠπατάτο σκοπῶν νὰ προσεγγίσῃ τὰς δύο ἰδεολογίας, τὴν ἑβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν, μᾶς ἔδωκεν ἡ καλὴ συνεννόησις

ναδίου πρώην πρέσβευος ἐν τῷ ἐν Ἐδιμβούργῳ γενομένῳ ἐκπαιδευτικῷ καὶ παιδαγωγικῷ Συνεδρίῳ, ἐν ᾧ ὁ διαπρεπῆς λόγιος ὑπέβαλε μακρὸν καὶ λεπτομερὲς ὑπόμνημα περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδεύσεως.

Τέλος ἔκρινε καλὸν ὅπως παραστῆ εἰς τὰς γενομένας ἐν Πετρούπολει ἐπὶ τῇ 200ῃ ἐπετείῳ τῆς περιωνύμου αὐτῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐν Μόσχᾳ ἑορτάς. Διώρισε δὲ ἀντιπροσώπους αὐτῆς τὸν Πρύτανιν μετὰ τοῦ ρωσσομαθοῦς καθηγητοῦ κ. Βλ. Μπένση, κατευχηθέντας τὰ προσήκοντα κατὰ τὰς ἑορτάς διὰ τὴν πρόοδον τῆς ρωσσικῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἐκφράσαντας τὴν χαρὰν τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τὰ σκληρὰς ἰδόντα ἡμέρας σοφὰ αὐτοῦ μέλη διὰ τὴν ἐκ νέου δρᾶσιν τοῦ περιδόξου τούτου ἐπιστημονικοῦ ιδρύματος.

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Τὸ Πανεπιστήμιον κατὰ παράδοσιν φειδωλότατον εἰς τὴν ἀπονομὴν τοῦ τίτλου τοῦ ἐπιτίμου διδάκτορος, σύμφωνα πρὸς τὸν ὀργανισμόν αὐτοῦ, εἰς τοὺς προσενεγκόντας εἰς τὴν ἐπιστήμην ἢ τὸ ἔθνος ἐξόχους ὑψηλείας, ἀπένειμεν ἐφέτος τὸν τίτλον τοῦτον εἰς τρεῖς μεγαλοψύχους ἄνδρας, οἵτινες κατέβαλον ἐξαιρετικὰς προσπάθειάς ὅπως μετριάσωσι τὰποτελέσματα τῆς Μικρασιατικῆς συμφορᾶς, τὸν καρδινάλιον Ἐρρῖκον Dubois ἀρχιεπίσκοπον τῶν Παρισίων καὶ μεγαλόσταυρον τοῦ Σωτῆρος, τοῦ ὁποίου ἡ φιλόχριστος πολιτεία

καὶ ἡ ἀμοιβαία ἐκτίμησις ἡ ὁποία ἐνώνει τὸν ἡμέτερον λαὸν μὲ τὰς χιλιάδας τῶν Ἑβραίων τῶν κατοικούντων εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὑπὸ τοιούτων ἐμφορούμενος αἰσθημάτων ἤλθον ἵνα διαβιάσω εἰς τὸ νέον ὑμῶν Πανεπιστήμιον τοῦτο τὰς εἰλικρινεῖς εὐχὰς περιφανοῦς μέλλοντος τὰς ὁποίας τῷ ἀπευθύνει ἡ Ἀθηναία ἀδελφή του.

εἶναι παγκοσμίως γνωστή, τὸν ἐξερευνητὴν τῶν πολικῶν χωρῶν Φρίδγοφ Νάνσεν καὶ τὸν διαπρεπῆ οἰκονομολόγον καὶ φιλόανθρωπον Ἐρρῖκον Μοργεντάου, οὓς ἡ Νομικὴ Σχολὴ ἐξέλεξεν ἐπιτίμους αὐτῆς διδάκτορας. Διὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης ἠθέλησε τὸ Πανεπιστήμιον νὰ ἐκδηλώσῃ εἰς τὰ τρία ταῦτα διεθνῶς γνωστὰ ὀνόματα γενικῶς τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν παγκοσμίως ἐκδηλωθεῖσαν συμπάθειαν καὶ τὴν παρασχεθεῖσαν γενναίαν ἀρωγὴν εἰς τοὺς ἀτυχήσαντας ἀδελφοὺς ἡμῶν.

Ἐπίσης ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ ἐξέλεξεν ἐπίτιμον διδάκτορα τὸν Ἑλβετὸν Ἐδουάρδον Σαπουῖζα διαπρεπῆ λόγιον καὶ ιστοριοδίφην, τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ πολλάκις ὑψώθη ἠχηρὰ ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων.

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

Ἡ οἰκοδομικὴ Ἐπιτροπεΐα ἐκ καθηγητῶν καὶ μηχανικῶν διακεκριμένων ἀπαρτιζομένη κατὰ τὸ δεύτερον τοῦτο ἔτος τῆς συστάσεώς της συνεπλήρωσε, μετ' ἐπιμελείας ἐργασθεῖσα, τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότερον μέρος τῆς ἐργασίας δι' ἣν συνέστη, τὸν καταρτισμὸν τοῦ γενικοῦ οἰκοδομικοῦ προγράμματος τοῦ Πανεπιστημίου.

Τὸ Πανεπιστήμιον σήμερον, ἰδίᾳ μετὰ τὴν μεγίστην αὐξήσιν τῶν φοιτητῶν αὐτοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, καταστάν τὸ πολυαριθμότερον τῶν Πανεπιστημίων τῆς Εὐρώπης μετὰ τὸ τῶν Παρισίων, ἀσφυκτιᾷ εἰς τὰ στενὰ ὄρια ὅσα ἡ πρόβλεψις δι' ἀριθμὸν φοιτητῶν μόνον εἰς τὸ τρίτον τοῦ ὑπάρχοντος ὑπολογισθέντα, τῷ ἔχει θέσει. Ἡ οἰκοδομικὴ Ἐπιτροπεΐα ἔχουσα ὑπ' ὄψει οὐ μόνον τὴν πλήρω-

σιν τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν ἀλλὰ καὶ τὴν προσαρμογὴν αὐτοῦ πρὸς τὰς νεωτέρας τῆς ἐπιστήμης ἀπαιτήσεις κατήρτισαν τὸ γενικὸν σχέδιον προβλέψασαι καὶ δι' εὐρύτεραν τῶν ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα ἐπέκτασιν, ἵνα μὴ τυχὸν ὡς Ἐπιμηθεῖς μετὰ πάροδον ἐτῶν εὐρεθῶμεν στερούμενοι τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ χώρου.

Ἐκάστη Σχολὴ συζητήσασα τὰς ἐκθέσεις τῶν εἰδικῶν καθηγητῶν διὰ τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὴν διδασκαλίαν, ἐργαστηριακὴν ἄσκησιν ἢ κλινικὴν σπουδὴν γῶρον, συνέταξε καὶ ἀπέστειλε τὴν οἰκείαν ἐκθεσιν πρὸς τὴν οἰκοδομικὴν Ἐπιτροπείαν, ἣτις μελετήσασα ταύτας λεπτομερῶς κατέστροφσε τὸ γενικὸν οἰκοδομικὸν πρόγραμμα τοῦ Πανεπιστημίου, παριλαμβάνον:

Α^ο) Τὸν συνολικὸν γῶρον ὅστις εἰς ἕκαστον εἰδικὸν κτίριον μετὰ τοῦ ἀνήκοντος περιβόλου ἀπαιτεῖται.

Β^ο) Τοὺς γῶρους εἰς οὓς ταῦτα καθ' ὀμάδας θὰ τοποθετηθῶσι.

Κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦτο οἱ γῶροι εἰς οὓς καθ' ὀμάδας θὰ ἰδρυθῶσι βαθμηδὸν τὰ πανεπιστημιακὰ κτίρια εἶνε πέντε.

1) Τὸ ἤδη ὑπάρχον κεντρικὸν κτίριον, εἰς ὃ πλὴν τῶν κεντρικῶν ὑπηρεσιῶν θὰ παραμείνουν ἡ Θεολογικὴ καὶ τὸ Μαθηματικὸν τμήμα τῆς Σχολῆς τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν Ἐπιστημῶν.

2) Τὰ τρία τετράγωνα τὰ περικλειόμενα μεταξὺ τῶν ὁδῶν Ἀκαδημίας, Ἱπποκράτους, Σόλωνος καὶ Σίνα, ἐξ ὧν τὸ ἓν ἀνήκει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἤδη, τὸ δευτέρον τὸ ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ Νοσοκομείου «Ἐλπίς» κατεχόμενον, πάντως ποτὲ θέλει ἀποδοθῆ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἰδρυμένου καταλλήλου κτιρίου διὰ Νοσοκομεῖον ἐκτὸς τοῦ κέντρου τῆς πόλεως. Τὸ δὲ τρίτον τετράγωνον ἀνήκει εἰς

ιδιώτας, ἀλλὰ τῇ ἐπανελημμένη ὑποδείξει τῆς Συγκλήτου ἢ παροῦσα Κυβέρνησις ἐπέτρεψε τὴν ἀπαλλοτριώσιν αὐτοῦ καὶ τὸ Πανεπιστήμιον θέλει ἀποκτήσει τοῦτο καταβάλλον πλήρη τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰς τοὺς σημερινούς ιδιοκτίτας. Ἐπὶ τούτῳ τὸ Πανεπιστήμιον ἐκφράζει βαθείας εὐχαριστίας πρὸς τὴν παροῦσαν Σ. Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπαλλοτριώσιν. Εἰς τοὺς χώρους τούτους ἰδρυθήσονται ἡ Νομικὴ Σχολή, ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολή, τὰ διάφορα Μουσεῖα καὶ ἐργαστήρια τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν καὶ πᾶν παράρτημα ἀνήκον εἰς τὰς λοιπὰς πλὴν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς.

3) Τὸν γῶρον ἔνθα νῦν τὸ Χημεῖον καὶ τὸ Πανεπιστημιακὸν Γυμναστήριον. Εἰς τὸν γῶρον τοῦτον θὰ παραμείνη τὸ Χημεῖον ἐπαυξανόμενον, εἰς δὲ τὸ γήπεδον ἔνθα σήμερον τὸ Γυμναστήριον θέλουν ἀνεγερθῆ τὰ ἐργαστήρια τῆς Φυσικῆς.

4) Τὸ εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν Ἀκαδημίας καὶ Ἱπποκράτους γήπεδον ἔνθα ἡ Σύγκλητος ἀπεφάσισε τὴν ταχεῖαν ἀνάγεσιν τῆς Φοιτητικῆς Λέσχης καὶ τοῦ Φοιτητικοῦ Ἀναγνωστηρίου, ὅπερ μέχρι τοῦδε φιλοξενεῖται ἐν ἄκρῳ στενωχωρίᾳ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ, εἰς μεγάλην μὲν αἰθουσαν, ἀλλ' ἀνεπαρκῆ διὰ τοὺς χιλίους πολλάκις ἡμερησίους μελετηροὺς φοιτητάς, οἵτινες εἰς αὐτὴν καταφεύγουν.

5) Χώρους περιλαμβάνοντας ὑπὲρ τὰ 80.000 τετρ. μέτρα καὶ κειμένους εἰς τὴν θέσιν Καπούνια παρὰ τὸ Νοσοκομεῖον Συγγροῦ, χώρους εὐρεῖς καὶ ὑγιεινοὺς ἐν μέσῳ πευκῶνος.

Τῶν χώρων τούτων ἐπίσης ἐζητήθη ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ἢ ἀπαλλοτριώσις.

Οἱ γῶροι οὗτοι θ' ἀποτελέσωσι τὸ Ἱατρικὸν κέντρον, ἰδρυομένων αὐτόθι τῶν διαφόρων κλινικῶν καὶ ἐργαστηρίων τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς.

Διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ προγράμματος αὐτοῦ εἶπερ ποτε πικρὰ φθάνει εἰς τὰ χεῖλη μας ἢ σοφὴ ὑπόμνησις τοῦ Δημοσθένους « Δεῖ δὴ χρημάτων ».

Πόθεν θὰ εὐρεθῶσι τὰ χρήματα διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἔστω καὶ βαθμιαίως τοῦ εὐρέος τούτου σχεδίου;

Ἄκουω τινὰς, τοὺς ἤκουσα καὶ ἄλλοτε ἐπαναλαμβάνοντας τοῦτο, ἐκ πόθου βεβαίως ὅπως χαρίσωσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τὰς πολυτίμους αὐτῶν συμβουλὰς: ἀπὸ τὰ ἑκατομμύρια τὰ ὁποῖα τὸ Πανεπιστήμιον κρατεῖ εἰς τὰ θησαυροφυλάκια αὐτοῦ.

Σήμερον παρὰ ποτε εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὑμῖν ὅποσα εἶνε τὰ κωδωνιζόμενα αὐτὰ ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα ἄλλως τε πᾶς τις θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνεύρη εἰς τοὺς ἐτησίους τοῦ Πανεπιστημίου ἀπολογισμούς. Ἀφαιρουμένων τῶν διὰ καθωρισμένους σκοποὺς καταλειφθέντων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον κληροδοτημάτων, τοὺς ὁποίους μετ' εὐλαβείας πάντοτε τηρεῖ τοῦτο, ἢ λοιπὴ περιουσία τοῦ Πανεπιστημίου εἰς κινητὰ καὶ ἀκίνητα ἀποδίδει ἐτήσιον εἰσόδημα περὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια δραχμῶν, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ 7^{ον} περίπου τῶν ἐτησίων ἐξόδων αὐτοῦ, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ οὐδὲ διὰ τοὺς μισθοὺς τοῦ κατωτέρου διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐπιμελητῶν τούτέστι, βοηθῶν καὶ παρασκευαστῶν τῶν διαφόρων ἐργαστηρίων, κλινικῶν καὶ σπουδαστηρίων.

Καὶ θὰ ἠδύνατο βεβαίως νὰ θυσιάσῃ μέρος σημαντικὸν τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ τὸ Πανεπιστήμιον διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ πλουτισμὸν τοῦλάχιστον τῶν μᾶλλον ἐπείγουσης ἀνάγκης νέων κτιρίων, ἂν ἠδύνατο νὰ εὕρη τοὺς ἀναγκαίους πρὸς συντήρησιν τῆς ὅλης λειτουργίας αὐτοῦ πόρους ἄλλοθεν. Μία δὲ μόνη πηγὴ ὑπάρχει τούτου. Ἡ ἐπιχορήγησις τοῦ Δημοσίου.

Τοιαύτη οὐχ' ἦττον σκέψις σήμερον ἀποκλείεται μὲ τὸ

ἐφαρμοζόμενον μέτρον αὐστηρῶν οἰκονομιῶν, ἄλλως θὰ ἐτόλμων νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δαπανᾷ δι' ἕκαστον φοιτητὴν ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου Κράτους Βαλκανικοῦ, ἵνα εἰς ταῦτα περιορισθῶμεν, ὀλιγώτερον ἀφ' ὅ,τι αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δαπανᾷ κατὰ μέσον ὄρον δι' ἕκαστον μαθητὴν Γυμνασίου, ἀσυγκρίτως δὲ ὀλιγώτερον ἀφ' ὅ,τι δαπανᾷ δι' ἕκαστον μαθητὴν ἀνωτέρας Σχολῆς διὰ πολλὰς τῶν ὁποίων ἢ ἀντιστοιχοῦσα δαπάνη κατὰ σπουδαστὴν εἶνε δεκαπλασία ἢ εἰκοσαπλασία, ὡς εἶνε εἰκοσαπλασία ἢ διὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Σόφιας ἀναλογοῦσα δι' ἕκαστον φοιτητὴν κρατικὴ δαπάνη.

Δὲν ἀπελιζόμεθα ὁμως. Ἐλπίζομεν ὅτι καὶ πάλιν θὰ ἐκταθῶσι μέχρι τοῦ Πανεπιστημίου εὐεργέτιδες αἱ χεῖρες φωτισμένων πατριωτῶν, ἐκείνων οἵτινες ἀνήγειραν τὸ Ἄστεροσκοπεῖον καὶ τὴν Ἀκαδημίαν, τὸ Ἀρεταίειον καὶ τὸ Αἰγινήτειον, περίλαμπρα μνημεῖα τῆς ιδέας καὶ τῆς φιλανθρωπίας, ἀκτινοβολοῦντα ἀθάνατον τὸ ὄνομα τῶν ἰδρυτῶν εἰς τὰς μυριάδας τῶν ἐξ αὐτῶν φωτιζομένων καὶ εὐεργετουμένων.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ πλοῦτος ἐν τῇ μεταπολεμικῇ περιπλανήσει αὐτοῦ καὶ παραζάλη σπανιώτερον εἶ ποτε συνηντήθη πρὸς τὸ αἶσθημα ἢ τὴν ιδέαν. Ἄλλ' εἶνε ἀδύνατον ἢ λάμπις τῶν ὀνομάτων τοῦ Σίνα τοῦ Παπαδάκη, τοῦ Τζιβανοπούλου, τῶν ἀοιδίμων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Ἀρεταίου, τοῦ Αἰγινήτη, τοῦ Μαγρίνα, νὰ μὴ φωτίσῃ τοὺς εὐγενεστέρους αὐτῶν καὶ νὰ μὴ ἐμπνεύσῃ αὐτοῖς τὸν πόθον νὰ συνδέσωσιν ἐσαεὶ τὸ ὄνομα τῶν μὲ τὴν ἴδρυσιν τῶν ἐπιστημονικῶν Μουσείων τοῦ Πανεπιστημίου τῶν ὁποίων τινά, ὡς τὸ Παλαιοντολογικόν, τὸ Ἀνθρωπολογικόν καὶ ἄλλα κατέχουν πολυτίμους μὲν συλλογὰς ἀλλ' ἀποθεμιμένας ἐντὸς ὑπογείων ἢ φυλαττομένας ἐντὸς κιβωτίων ἐλλείψει καταλλήλου χώρου, μὲ τὴν ἴδρυσιν

ἐπίσης καὶ πλουτισμὸν τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν τῶν φοιτητῶν ἐργαστηρίων καὶ κλινικῶν.¹

Οὐδὲ φοβίξει ἡμᾶς ἡ μεταπολεμικῶς καὶ τὴν Ἑλλάδα προσβαλοῦσα νόσος τοῦ ἀτομικοῦ καὶ λήθαργος τῆς ἀδιαφορίας. Ὅπως ὅλαι αἱ ὀξείαι ἀσθένειαι καὶ αὐταὶ θὰ παρέλθουν.

Εὐέλπιδες προσδοκῶμεν νὰ ὑψώσῃ καὶ πάλιν ἡ Ἑλλάς ὡς σύμβολόν της τὸ λάβαρον τῆς Παιδείας, καὶ νὰ συναγείρῃ περὶ αὐτὸ ὀλόκληρον τὸν στρατὸν τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τὸν ὁποῖον παρασκευάζει τὸ Σχολεῖον καὶ διοικεῖ ἡ Ἐπιστήμη, στρατὸν τοῦ ὁποῖου σεῖς, ἀγαπητοὶ φοιτηταί, ἀποτελεῖτε τὴν πρωτοπορείαν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς προόδου, δι' οὗ μόνου θὰ δυνηθῶμεν νὰ βαστάσωμεν ὑψηλὰ τὸν βαρύτερον τῶν τίτλων ὃν ποτὲ ἐκκληροδότησεν ἡ ἱστορία, τὸν τίτλον τοῦ Ἑλληνοῦ.

Κυρία καὶ Κύριοι,

Ἐξέθεσα ὑμῖν τὸν ἀπολογισμὸν τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος. Ἡ σημειωθεῖσα, ὡς εἶδατε, καθ' ὅλου ἐπὶ τὰ βελτίω προόδος δι' ἣν ἡ Σύγκλητος καὶ ὁ Πρύτανις αὐτοῦ κατέβαλον κόπους ἴσους πρὸς τὰς δυνάμεις αὐτῶν, δὲν εἶνε βεβαίως ἐκείνη ἣν ἐφιλοδοξήσαμεν. Ἄν ὑπελείφθησαν τῶν προσδοκῶν μας, μὴ καταλογίσητε τοῦτο μόνον εἰς τὴν ἀσθένειαν τῶν δυνάμεων ἡμῶν, ἀλλὰ πολὺ ἴσως περισσότερον εἰς τὰ

¹) Ἐγραφον τὰς γραμμάς αὐτάς ὅτε εὐχάριστον γεγονός ἀγγελθὲν τὰς ἡμέρας ταύτας ἦλθε πρὸς δικαιολογίαν τῆς αἰσιοδοξίας μου, ἡ δωρεὰ ὑπερκοσίδος ἑκατομμυρίων ὑπὸ ἐριτίμου κυρίας πρὸς Ἴδρυσιν μαιευτηρίου, ὅπερ μέλλει νὰ στεγάσῃ καὶ τὴν κακῶς ἐστεγασμένην καὶ ἀνεπαρκῆ μαιευτικὴν κλινικὴν τοῦ Πανεπιστημίου.

ἐμπόδια ἅτινα, ὡς μὴ ὄφειλε, συνητήσαμεν καὶ ἐξ ὧν ὀλιγίστων μόνον ἐμνημόνευσα. Τὰ ἐμπόδια ταῦτα ἀνέτρεψαν πολλὰς τῶν χρηστοτέρων ἡμῶν προσπαθειῶν, συνητήσαμεν δὲ τοιαῦτα, ὡς μὴ ὄφειλε, πλὴν ἀλλαγῆς καὶ εἰς διατάξεις νόμων καὶ διατυπώσεις, αἵτινες νομίζει τις πολλάκις ὅτι ἐτέθησαν ἐπίτηδες ἵνα νεκρώσωσι καὶ παρεμποδίσωσι πᾶσαν προοδευτικὴν προσπάθειαν.

Ἀπολυόμενος ἤδη τῆς βαρείας ταύτης πρυτανικῆς ἀλύσου, ἔνεκα δὲ τῶν λόγων τούτων δυστυχῶς, ἄνευ θλίψεως οὐδὲ φθόνου πρὸς ὑμᾶς, κ. Πρύταμι. εὔχομαι ὑμῖν ὅπως τὴν ἡγῶ τῆς φωνῆς ἡμῶν βοώσης ὑπὲρ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης μὴ συναντήσητε ὡς τὴν πάλαι ποτὲ ὁμώνυμόν της Θεάν, πλανωμένην ἀνά τοὺς δρυμοὺς καὶ τὰ ὄρη, ἀλλὰ ἀκούετε αὐτὴν πάντοτε ἰσχυρὰν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν.

